

Institutt for sosialantropologi

Utdanningsmelding 2012

I utdanningsmeldingen for 2011 ble det pekt på følgende saker som instituttet ønsket å prioritere framover:

- i) Fortsette internasjonalisering som en integrert del av det sosialantropologiske studieløpet.
- ii) Gjennomgå studieopplegget for mastergraden og gjøre endringer for å sikre et godt opplegg med en best mulig forberedelse til det antropologiske feltarbeid.
- iii) Jobbe med å få på plass gode evalueringsformer av emnene som kan bli et nyttig redskap både for emneansvarlige, forelesere og studenter. I tillegg til disse sakene sto arbeidet med nye læringsutbyttebeskrivelser på alle emnene som instituttet tilbyr sentralt.

Denne utdanningsmeldingen er organisert i to deler. I første del vil vi oppsummere arbeid med og status for hvert av punktene over (i omvendt rekkefølge). I andre del vil vi skissere tallbakgrunn, aktiviteter og tiltak i forhold til det som blir instituttets hovedfokus i neste periode, nemlig rekruttering. Dette blir et tema i tillegg til fortsatt arbeid med kvalitetssikring og internasjonalisering.

DEL 1

i. Evalueringsrutiner

Etablerte evalueringsrutiner: Siden 2009 har instituttet hatt et meget velfungerende undervisningsutvalg (UU) som møtes en gang i måneden. Her blir enkeltsaker diskutert og sett i sammenheng med det større studieprogrammet eller studieløpet og endringer eller forbedringer foreslått eller vedtatt. Det å se ett emne i forhold til andre emner i et løp er en ledetråd i alt kvalitetsarbeidet som gjøres kontinuerlig gjennom undervisningsutvalget som diskuterer innspill fra studenter, administrasjon og undervisningsstab. Emneansvarlige har løpende kontakt med seminarlederne for bacheloremnene. Seminarlederne gis tilbakemeldinger om pensum, opplegg og forelesninger som blir nyttige i den videre planleggingen. Vi har også et internt system for å overføre kunnskaper forelesere imellom, enten muntlig eller skriftlig, der forelesere som har hatt emneansvar og ny foreleser diskuterer det faglige innholdet og pedagogiske opplegget i detalj. Ut av slike diskusjoner kan det så komme innspill til undervisningsutvalget med forslag om endringer eller ønske om klargjøringer i forhold til prosedyrer, historikk tidligere vedtak osv. Slik evalueres emner og programmer kontinuerlig.

Et nyttig redskap i det kontinuerlige kvalitetsarbeidet er også programsensorrapporten. Rapporten diskuteres i undervisningsutvalget og i programstyret for utviklingsstudier. Programsensor avlegger besøk på instituttet hvert år og har en kontrakt på 5 år. Programsensorene de to siste periodene har vært rekruttert fra vårt søsterinstitutt i Oslo, som deler mange av våre egne studiemessige utfordringer og løsninger. Programsensor har møter med instituttledelse og undervisningsutvalg, og sammen identifiserer vi områder av instituttets virksomhet der vi har spesielle behov for kunnskap. Programsensor snakker med programansvarlige, administrasjon og studenter, leser ulike rapporter, og skriver en tilstandsrapport med forslag til tiltak der det trengs. Programsensorrapporten blir sirkulert til alle ansatte på instituttet. Instituttet (ledelse og UU) søker så langt det er mulig å følge opp foreslåtte tiltak.

Nye evalueringsrutiner: Fra våren 2013 blir evalueringsrutinene styrket ytterligere, med innføring av et nytt evalueringsopplegg for de emnene som skal evalueres i kvalitetsportalen. Høsten 2012 ble emnet SANT 105 valgt ut som pilot, og evalueringsrapporten utarbeidet for emnet blir mal for alle de andre emnene som fra og med vårsemesteret 2013 skal følge den nye evalueringsskalenderen. Denne kalenderen er slik:

I løpet av emnets to første uker besøker emneansvarlig seminargruppene for å hilse på studentene og være tilgjengelig for eventuelle spørsmål vedrørende emnet. Halvveis i emnets løp organiserer seminarlederne seminargruppene i fokusgrupper for tilbakemelding om pensum, forelesninger og tematisk oppbygging. Seminarlederne har deretter en samtale med emneansvarlig der resultatene gjennomgås. Dette gir emneansvarlig mulighet til å justere framføring og undervisningsopplegg underveis. Et tredje element i evalueringsskalenderen er en spørreundersøkelse som deles ut på nest siste forelesning. Denne inkluderer spørsmål vedrørende forelesninger, pensum og seminarer. To av spørsmålene inkorporerer læringsutbyttebeskrivelser, og spør om studentens oppfattet læringsutbytte i forhold til disse. Det ble lagt ned mye arbeid i utarbeidelsene av spørreskjema for å sikre spørsmål som faktisk gir nyttig informasjon, og for å få opp svarprosenten. Disse kildene til informasjon om emnet gir grunnlag for evalueringsrapporten som legges ut i kvalitetsportalen. Vi har valgt et rotasjonssystem der emner som slutter på oddetall evalueres i oddetalls år, og emner som slutter på partall evalueres i partallsår. Hvert emne evalueres på denne formelle måten minst hvert tredje år. Det vil si at sentrale punkter i evalueringsarbeidet gjengis i en rapport som legges ut på den offentlige kvalitetsportalen. I følge den nye evalueringsskalenderen skal alle emner være evaluert innen utgangen av 2014.

Våren 2013 har vi et eget evalueringsopplegg for SANT 260, bacheloroppgaven. Gjennom samtaler med veileder vil fokus være på hvilke forventninger studentene har til emnet og på deres refleksjoner rundt bacheloroppgavens rolle sett i sammenheng med eget studieløp. Dette arbeidet er en videreføring av en større rapport om emnets innhold, form og studentopplevelse som ble skrevet i 2012 etter forslag fra programsensor. Bacheloressayet står sentralt i arbeidet med å lære studentene ferdigheter i akademisk skriving (som uttrykt i læringsutbyttebeskrivelsene) og utgjør en kritisk bro fra bachelor til master. Det er også viktig at studentene blir oppmuntret til å skrive om temaer som de eventuelt ønsker å gå videre med på mastergraden. Studentene får veiledning under skrivingen, og oppmuntres til å kontakte medlemmer av den vitenskapelige stab med spesiell ekspertise på tema de ønsker å skrive om. Slik blir SANT 260 også en viktig rekrutteringsarena for mastergraden, samtidig som emnet er en arena for å rekruttere studenter til instituttets forskningssatsninger og prosjekter.

ii. Nye Læringsutbyttebeskrivelsene for alle emner og masterprogrammet

Læringsutbyttebeskrivelsene for programnivå ble godkjent av fakultetet i 2011, med unntak av de som gjaldt masterprogrammet der det var et ønske om beskrivelser som var mer spesifikke i forhold til innhold. For masterprogrammet og masteremnene ble nye læringsutbyttebeskrivelser utarbeidet i forbindelse med en grundig gjennomgang av hele mastergradsløpet (se pkt. iv). Våren 2012 ble det utarbeidet en 5-punkts mal for alle sosialantropologiemnene (med utgangspunkt i ett av emnene) som alle emneansvarlige forholdt seg til. Den konsise 5-punkts formen befordret klarhet i forhold til innhold, læringsmål og testing og synliggjorde vår tenkning bak emnene og deres faglige innhold. I tillegg tydeliggjorde arbeidet bredden i de ulike måtene vi tester kunnskap på. Vi har en god bredde i de ulike formene for presentasjonsøving, testing av kunnskaper og øvelser på kunnskapstilegning som stipuleres i læringsutbyttebeskrivelsene. Hjemmeeksamen har på noen emner vist seg for ressurskrevende, men etter ønske fra studentene innførte vi en slik eksamensform på 5-poengs emnet SANT 280. Arbeidene med læringsutbyttebeskrivelser, og med kvalitetssikring går inn i hverandre. I 2013 er de nye emneevalueringsskalenderen på plass og læringsutbyttebeskrivelsene vil inkluderes i selve emneevalueringsskalenderen.

iii. Gjennomgang av masterprogrammet

Det ble gjort en omorganisering av rekkefølgen på SANT 301 og SANT 302 som utgjør det første semesteret av masterprogrammet. All informasjon om masterprogrammets emner på instituttets og fakultetets hjemmesider ble nøye gjennomgått, forenklet, tydeliggjort og korrigert i forhold til de nye læringsutbyttetekstene. Utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelsene for masterprogram og -emner var en dynamisk og generativ prosess mellom utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser og omorganisering av emnene. Behovet for justeringer av masterprogrammet kom med omleggingen av bachelorprogrammet. Studentene har lenge uttrykt et ønske om en sterkere metodologisk komponent i masterprogrammets første semester. Emneansvarlige ønsket en mer gjennomtenkt sammenheng mellom SANT 301 og SANT 302, mulighetene for å bruke kunnskapene fra SANT 301 mer aktivt i skriving av prosjektbeskrivelsen SANT 302, og mer kontinuitet og forutsigbarhet i forhold til innhold på SANT 301. En komite bestående av de to emneansvarlige for SANT 301 (en er også masterprogramansvarlig og UU leder) og emneansvarlig for SANT 302 hadde to heldagsmøter der endringer ble utarbeidet. Endringene ble lagt fram for den vitenskapelige stab og for UU og kommentarer og forslag fra deltakere i begge disse fora ble innarbeidet. Det endelige forslaget ble så lagt fram for og godkjent av UU. Det vil prøves ut for første gang høsten 2013.

iv. Internasjonalisering

Som påpekt i UM 2011 oppfordrer instituttet studenter til å dra på utveksling, både for å få faglig bredde inn i graden, men også for å oppleve andre kulturer og språk. Antall studenter på bachelorprogrammet i sosialantropologi som har reist på utveksling har økt, mens antall studenter på bachelorprogrammet i utviklingsstudier som reiser ut har gått ned. Sistnevnte kan generelt forklares ut fra nedgang i antall studenter tatt opp på programmet fra 2011 til 2012 og det frafallet programmet opplever (se nedenfor). Ifølge tall fra DBH har Institutt for sosialantropologi sammenlignet med andre institutt på SV-fakultetet flest utreisende studenter. Instituttet har lenge hatt fokus på internasjonalisering og vil fortsette med dette også i 2013. Mange studenter velger å benytte seg av instituttets egne avtaler med Bolivia og Kina, og instituttet ønsker å fortsette arbeidet med å vedlikeholde og promotere disse avtalene. En av forutsetningene for å øke antall studenter som ønsker å dra på utveksling er å kunne tilby god informasjon om de ulike utvekslingsavtalene instituttet har. I den forbindelse er det planlagt kontaktreiser til flere av instituttets samarbeidspartnere. Det er også planlagt en større gjennomgang av alle utvekslingsavtaler.

DEL 2

I neste rapporteringsperiode (2013) vil instituttet fortsette det kontinuerlige arbeidet på to hovedområder fra 2012: prosessuell evaluering (og kvalitetsfremming) og internasjonalisering. I tillegg vil vi introdusere et nytt fokus: rekruttering.

Søker- og opptakstall

Tall fra DBH viser at antall søkere til programmer tilknyttet instituttet har gått betydelig opp i perioden 2007-2012. Tallene fra DBH skiller ikke mellom søknader med ulik prioritet. Antall studenter tatt opp på de ulike programmene ved Instituttet holder seg relativt stabile sammenlignet med tall fra 2011, med unntak av bachelorprogrammet i utviklingsstudier som har en nedgang (tall hentet fra FS). Bachelorprogrammet i utviklingsstudier er et flerfaglig program som deles med Institutt for geografi, Institutt for økonomi og Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap. Det er planlagt en større gjennomgang av hele programmet.

Det er positivt at antall søkere til masterprogrammet i sosialantropologi har hatt en jevn økning de siste årene, fra 47 søkere i 2010 til 72 søkere i 2012.

Sammenlignet med statistikk fra høsten 2011 og våren 2012, er det en økning i frafall på bachelorprogrammet i utviklingsstudier og bachelorprogrammet i sosialantropologi. Tallene viser at av studentene som startet høsten 2012 er det færre studenter som går videre til sitt 2. semester (våren 2013) sammenlignet med i fjor. Dette kan forklares ut fra den nye regelen som ble innført 2012, at alle studenter som ikke har fullført semesterregistreringen innen fristen (1.september H 2012/ 1.februar V 2013), får studieretten sin automatisk inndratt. Dette bekreftes av tall fra FS som viser antall studenter med studierett inndratt av nevnte grunn.

Kandidatproduksjon ved instituttets master- og bachelorprogrammer i 2012 sammenlignet med tidligere år

Ser vi på gjennomføringsprosent i forhold til avtalt utdanningsplan er det også en liten nedgang på bachelorprogrammene og årsstudiene, men Instituttet ligger i likhet med i fjor, over gjennomsnittet på fakultetet. Gjennomføringsprosenten på begge masterprogrammene er høy, på M.Phil. i Anthropology of Development var den i 2012 100 %.

Arbeidet med alumnusportalen og andre alumnustiltak ved instituttet i 2012

I løpet av 2012 arrangerte Instituttet to vellykkede alumnustreff med foredrag av to etablerte sosialantropologer etterfulgt av faglige diskusjoner: ett i tilknytning til et instituttseminar og ett i sammenheng med Bergen Internasjonale Film Festival (BIFF) og visning av en etnografisk dokumentarfilm. Høsten 2012 ansatte Instituttet en alumnusmedarbeider i en 25 % stilling. Arbeidsoppgavene tilknyttet stillingen var vedlikehold av portalen og nettsider, rekrutteringer av nye medlemmer og arrangement av alumnusarrangement. Instituttet har søkt om å få midler for 2013 som blant annet skal brukes til å ansette en alumnuskoordinator for slik at arbeidet knyttet til alumnusvirksomheten kan fortsette.

Nye tiltak i 2013 for å øke rekruttering

Vi har identifisert følgende satsningsområder for arbeidet med økt rekruttering:

1. Kartlegge kunnskapen om sosialantropologi som fag på studiespesialiserende programmer på videregående skoler før valg av framtidige studier. Vi har allerede utarbeidet forslag til et prosjekt som vi ønsker å gjennomføre i samarbeid med Nasjonalt fagråd for sosialantropologi og Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Prosjektet er avhengig av finansering.
2. En gjennomgang av innføringsemnet SV100. Vi har fått gjentatte tilbakemeldinger fra studenter om at sosialantropologiens metodologiske profil ikke blir tydeliggjort. SV100 er en potensielt viktig rekrutteringsarena for de ulike SV-fagene, og vi ønsker at sosialantropologiens særegenhet skal komme bedre fram.
3. Bedre synliggjøring av sosialantropologi i arbeidslivet. Mastergraden har god rekruttering, men ved å tydeliggjøre kunnskapene og erfaringene studenten får gjennom det antropologiske feltarbeidet kan relevansen av en mastergrad i sosialantropologi for arbeidslivet bli mer synlig. Her er de nye læringsutbyttebeskrivelsene for masterprogrammet et godt utgangspunkt.